

Olajfában lakozó

Dr. Werth már évekkel ezelőtt elhagyta a várost, otthagyta a kórházat, ahol dolgozott, felhagyott orvosi hivatásával. Hosszabb ideig a hegyen álló nagyméretű szobor posztamentésében lakott négy kutyájával. Aztán egyre jobban zavarta, hogy ezt néhányan már tudták. Még távolabb „költözött” a várostól, egy másik hegyre, ahol még soha nem találkozott emberrel. Itt alakította ki újabb hajlékát, egy barlangot, amit idővel megfelelő méretűre és mélységűre vájt. Épp akkorára, hogy ő és négy kutyája kényelmesen elférjen benne. Aljára deszkákat fektetett, falait belül téglával bélelte. Gallyakból font „ajtót”, amit szükség esetén, főként éjszakánként a bejárat elé illesztett. Úgy készített el mindent, ha véletlenül arra téved valaki, semmi rendkívülit ne lásson. A gallyakból készült „nyílászáró” harmonikusan símul a cserjékkel, gazzal benőtt sziklafalhoz.

Dr. Werth minden este végignézte a naplementét a hegy tetején ülve, mint egy szakrális színházi előadást, és ez az előadás sohasem volt egyforma: meg-unthatatlan volt és leírhatatlan, titkokat rejtő és távlatokat nyitó...

Dr. Werth régen elfelejtette, hogy doktor. Pontosabban: nem törődött vele, lényegtelenné vált. Ha nagy ritkán le kellett írnia a nevét, elhagyta a dr.-t a dupla vé-t a há-t, csak ennyit firkantott oda: Vert, de ezt is – többnyire – kis v-vel...

Egyik nap, beszerző körútjáról visszatérve, egy gyereket talált a barlangjában. A jövevény összekucorodva aludt a kutyák közé bújva, csak sötét haja, piszkos inge, fakókék nadrágja látszott, és meztelen talpai.

A különös az volt, hogy cseppet sem lepődött meg. Ijedtségről meg végképp nem lehet beszélni. Az első pillanattól kezdve természetes volt, hogy ott van, és hogy ezentúl egy éhes szájjal több lesz a „falkában”.

Letette szatyrait, és leült kedvenc kövére. De nem az ég felé fordulva, ahogy szokott, figyelve a felhők játékait, várva a naplementét, hanem a barlang nyílását nézte, és különös nyugalom és melegség áradt szét a testében, végtagjai elnehezültek. Kedve lett volna neki is közéjük bújni, és aludni, de nem tehetette, mert a kutyák körülvették, farkcsóválva szagolgatták a csomagokat.

A kis vendég még erre sem ébredt föl, csak megfordult, még följebb húzta a lábait, egészen a melléig, két kezét az arca alá tette. A barlanglakó sötét hajzuhataggal keretezett, sápadt, szép kislányarcot látott. Csak ekkor rendült meg. Levette kabátját, és a barlangba lépve a gyerekre terítette. Néhány pillanatig nézte az arcát, aztán nekiállt előkészíteni a tányérokat. Négy a kutyáknak, egy neki... már indult volna kifelé, aztán megfordult, levett még egy tányért a falba vájt polcról. „Milyen fáradtnak, elcsigázottnak látszik ez a gyerek” – gondolta, miközben megszokott mozdulatokkal tette a húsdarabokat meg a tésztát a pléhtányérokba. Kettőt a nagy farönkön hagyott, négyet letett a földre. A kutyák azonnal nekiestek, jóízűen faltak. A férfi nézte őket, aztán felállt, és odahozott még egy kisebb rönköt. Kését, villáját a tányérjába tette, levágott egy darab húst, de nem ette meg. A barlang felé fordult. A kislány már ült. Nagy álmos, barna szemekkel nézett kifelé.

– Kialudtad magad? – kérdezte a férfi. A gyerek nem válaszolt. – Tálalva van, kisasszony..., jöjjön vacsorázni. – A gyerek felállt, meglepő gyorsasággal és természetességgel az „asztal” mellett termett, leült a rönkre, és pillanatok alatt fölfalta az ételt, belemarkolt a tésztába, kézzel tömte szájába a húsdarabokat... A férfi bement a kannáért, két bögrét tett a rönkre, és tele töltötte vízzel. A kutyák tányérjába is öntött. A kislány megitta a vizet az utolsó cseppig. A kutyák is lefetyeltek. A férfi elnézett a párába-füstbe burkolózó város fölött lassan elpiruló égbolt felé. „Mi legyen, Uram?” – kérdezte magában, aztán a kislány felé fordult. Ott ült a rönkjén, és ő is az eget nézte.

– Ugye, milyen szép? – kérdezte a férfi.

– Szép? – kérdezett vissza a gyerek.

– Szép... szép... Nem tetszik?

– Tetszik?... Jamil! – Ragyogtak a nagy barna szemek. „Jamil?... Na még ez is! Milyen nyelven beszél ez a gyerek?”

– Te milyen nyelven beszélsz?

– ‘ana la’afham...

– Milyen nyelven...?

– Nem tudom... Nu stiu... – „Úristen! Bábel... Ezt a gyereket nehéz lesz haza küldeni...”

– Látod, esteledik... Haza kellene menned...

– Haza?

– Igen, haza... Anyukádhoz...

– Nekem nincs... mama... mamă mea... walddati...

– Apád?

– Tatăl meu... se nincs...

– Hol laksz?

– Ez a hazám... acasă... baladi... – mondta a kislány, és a barlangra mutatott. „Na, mára elég ennyi” – gondolta a férfi. Összeszedte az edényeket, és a nagy lábasba tette, amiben mosogatni szokott, vizet öntött rá, bement a barlangba, egy pár zoknival tért vissza, a kislány lábára húzta, aztán visszaült a rönkre, és nézte a lebukó Napot.

- Ez egy kicsit nagy..., de jó meleg... Holnap majd veszünk neked való zoknit..., meg cipőt...

- Holnap - mondta a kislány.

*

Este, miután lebukott a Nap, a férfi tüzet gyújtott, az üstben vizet melegített, alumínium lavórba öntötte, és azt mondta a kislánynak, mosakodjon meg. Ő bement a barlangba, külön fekhelyet készített a gyerekeknek, tiszta inget meg törülközőt keresett, azzal tért vissza. A kislány meztelenül ült a lavórban, az izzó parázs fényénél látszódtak kiálló csigolyái a vézna háton, előrehajolva ült, két karjával átkulcsolta térdeit.

- Törülközz meg - mondta a férfi, és nyújtotta a kislány felé a törülközőt, de az nem mozdult, csak kuporgott és vacogott. A férfi a hátára terítette a törülközőt. - Na, gyere, állj föl..., megtöröllek... - a gyerek vonakodva fölállt. - Ne félj!

- Nem félek - mondta a kislány. A férfi csodálkozva látta, hogy csaknem a válláig ér. Gyorsan, de alaposan végigdörgölte a vézna testet, aztán ráadott egy nagy, meleg flanelinget.

- Gyere, megágyaztam neked..., majd meglátod, milyen jó kis helyed lesz... - elindultak a barlang felé.

- Mare loc mic... - mondta a kislány.

Nehezen aludt el a férfi. Csak forgolódott a fekhelyén. *Azt mondja: se apja, se anyja... Hol élhetett eddig? Az utcán? Intézetben? Ha szólok a rendőrségnek, visszaviszik... Hova? Milyen körülmények közé? - zakatoltak agyában a kérdések - Évek teltek el... Elévültek a dolgok... Lehet szökni, lehet menekülni..., de ha egy gyerek tűnik fel a színen..., egy embergyerek..., már felelősséggel tartozom. Az érzelmek elől nem lehet menekülni... - gondolta, miközben fölkel, és egy pokrócot terített a gyerekre - Fölmentettek... A kórház önmagát mentette..., de én soha nem tudtam magam fölmenteni... „Méltatlan körülmények”..., „műhibák”..., sorozatgyilkosok... Maradt a szökés, a menekülés... Mint ennek a gyermeknek is. Ki elől? Mi elől?*

P-be már soha nem akarok visszamenni. A kórházba sem..., de valami munkát kell vállalnom, különben nem tudom örökbe fogadni... Neki pedig iskolába kell járni..., ennie kell, ruha kell..., és meg kell tanulnia rendesen magyarul... A kutyáknak meg szabadság kell..., kert... Eladom lakat alatt álló p.-i lakásomat, és itt a környéken veszek valami tanyát... Akármilyen kis házat, kerttel..., ahol békén hagynak... Nem lesz könnyű..., de hozzá kell fogynom... Mindegy. Hagyjuk. Mezitláb van, cipő kell neki. Majd holnap... holnap...

*

Férfi: Honnan jöttél?

Kislány: Min baeid... messze...

Férfi: És hogyan? Miért?

Kislány: Vonat... am luat trenul... Siettem... rukdat... Kanat ladayna aledy min... Tömeg... Csak jöttem, jöttem... Minél messzebbre... bätut o multime... ott mindig vertek... ghadarat...

Férfi: Hogy hívnak?

Kislány: Ani.

Férfi: Ani?... Anikó? Anna?

Kislány: Ani.

Férfi: Jó, akkor: Ani... (Ezt hallja a kislány hangján: „Én az vagyok, aki a virágok alatt él; olajfában lakozó az én nevem.”)

Kislány: ...igen... Ani.

Férfi: És mit láttál út közben? (A férfi ezt hallja a kislány hangján: „A lábat és a combot.”)

Kislány: Rahib... Csúnya... teribil dolgokat...

Férfi: Rahib... Teribil... (A férfi nem mondja ki, de látja a kislány tekintetében: borzalmakat. És megjelennek előtte régi emlékképei: ...szinte menekültem. Tudtam, hogy hajnalban indul a gép. Hogy hova? Arra már nem emlékszem. El! Jó messzire, csak erre emlékszem, mert ez volt a lényeg. Köd volt. Kapkodva siettem: hol is vagyok? Merre is kell mennem? Villamosra föl, villamosról le; busz... de melyik visz a reptérre? – kérdezgettem. Homályos, elmosódott arcok, halvány, természetellenes mosolyok: arra!, erre!, a 14-essel... á, dehogy: a 25-össel... Mintha tudatosan félre akartak volna vezetni. Fölszálltam és leszálltam, rohantam, forgott körbe a fejem, és egyre kevésbé tudtam, hogy hol vagyok, és egyre lázasabb lettem, megizzadtam és kiszáradtam... mert akkor nagyon szerettem volna elérni azt a gépet.

Végül is megérkeztem a reptérre. Legalábbis úgy tudtam, azt mondták: ez a reptér. De vajon ez AZ a reptér-e? És egyáltalán: reptér-e?! Homály. A mattkék műanyag falon óra. A kis- és nagymutató mintha állna, de a másodpercmutató vonalkája sunyi némaságban, kegyetlen iramban rohan körbe-körbe. Felirat, eligazító tábla sehol. Hosszú, alumíniumszürke folyosók, betonplaccok, hatalmas, ótvaros, néha nagyot döndülő vasajtók. Az egyik nyitva: a tátongó üregben áthatolhatatlan sötétség, a sarkig kitárt kapu előtt vasteknő, a vasteknő mellett terepszínű ruhában emberek. A sötétből előlép egy-egy alak, a vaskád mellé lép, lehajtja a fejét, a terepszínű ruhások közül egy magasra emel valami otromba, éles tárgyat – szekercét?, bárdot? –, és lesújt. A fej a teknőbe hullik, a fejetlen test elhanyaglik, még rándulnak néhányat a végtagok, aztán a többi terepszínű visszavisszi a sötétbe, és elővezetik a következőt, akinek még van feje...

Ahogy a szemem kezdett hozzászokni a homályhoz: láttam, hogy a szürke betonfal, a szürke betonpadló mattpiros az újra és újra szétfröccsenő vértől. Látszott: szorgos kezek felmossák, súrolják naponta; eső esik, hó hull... a vér mégis átszínezi a betont...

Futásnak eredtem. Még hallottam a kiáltásokat: Kapják el! Kapják el!, de úgy látszik, a „reptér” határain túl már nem volt hatalmuk; sikerült eltűnnöm a város dzsungelében. Mögöttem felbőgött egy motor, zúgva pörögni kezdett egy légcsovar...

A barlanglakó hirtelen mozdulattal a fal felé fordult. Aludni kell! Aludni kell! Borzalmakat, mi mást... persze: borzalmakat..., de ne firtassuk..., az ő borzalmi nyilván mások... Hallja a saját hangját. A barlang faláról visszaverődnek a szavak.)

...és hogy tudtál ez ellen védekezni?

Kislány: ...vidámsággal... tarab... bucurie... mosoly?... mosollyal...

Férfi: ...és te mit kaptál ezért? (A férfi ezt hallja a kislány hangján: „Egy lángnyelvet és egy kristálydarabot.”)

Kislány: Kiöltött nyelveket és kavicsokat... alszukhur... köveket... roci...

Férfi: ...és ezekkel mit csináltál? (A férfi ezt hallja a kislány hangján: „Eltemtettem őket a csatornánál, ajándécul az égnek.”)

Kislány: Beledobtam a patakba... pârau...

Férfi: ...és aztán?... és aztán?... Mi lett a tüzes nyelvekkel... és a kövekkel, miután a patakba dobtad? (A férfi ezt hallja a kislány hangján: „Igéket mondtam felettük a csatornában, eloltottam a tüzet, összetörtem a kristályt, és egy víztárolót csináltam.”)

Kislány: ...még mondtam néhány szót..., és kértem istenemet, hogy ne lássak többé ilyen nyelveket, és porladjon szét a kő..., és akkor tó lett... tavat találtam... lac... lac... buhayra... nagy víz... vizet... groază... khawf... khawf...

Férfi: Nyugodj meg..., most már nyugodj meg... Nem faggatlak tovább... Felejteni kell..., felejteni és megbocsájtani... nem faggatlak tovább... nyugodj meg... közénk tartozol...

A férfi reggel látta, hogy a gyerek a kutyák között aludt.

